

แนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่าย
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

STRATEGIES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION USING SCHOOL
NETWORK UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE 3

เทอดศักดิ์ จันทิมา¹, ไพโรภ รัตนชูวงศ์² และประเวศ เวชชะ³

Terdsak Jantima¹, Pairop Rattanachuwong² and Prawet Wetcha³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 ถนนพหลโยธิน ต.บ้านดู่ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100^{1,2,3}

Chiang Rai Rajabhat University, 80 Phaholyothin Road, Muang District, Chiang Rai, 57100^{1,2,3}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษาและหาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้างานฝ่ายวิชาการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 รวมทั้งสิ้น 176 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชอบเขตภาระงานวิชาการ ทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับมาก แนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ควรกำหนดให้แต่ละโรงเรียนมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนระดับกลุ่มเครือข่าย พัฒนาครูแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบระบบออนไลน์ มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

^{2,3} อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

บุคลากรทางการศึกษานำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา ประสานความร่วมมือโรงเรียนในกลุ่มให้ส่งตัวแทนในการจัดทำสื่อนวัตกรรม ให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายนำสื่อที่สร้างไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนในกลุ่มได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มเครือข่ายร่วมกัน ส่งเสริมให้มีการนิเทศระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม จัดเวทีสัมมนาทางวิชาการเพื่อประสานความร่วมมือ ตั้งศูนย์แนะแนวทางการศึกษาระดับกลุ่มเครือข่าย จัดตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพระดับกลุ่มเครือข่าย สร้างเครือข่ายวิชาการ โรงเรียนและชุมชนที่เข้มแข็ง ประสานขอความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนางานกับกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพในการพัฒนางานที่เป็นเลิศ และกลุ่มเครือข่ายต้องบริหารสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ มีการเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับบุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่สนใจในการเรียนรู้

คำสำคัญ : สภาพการบริหารงานวิชาการ, เครือข่ายของสถานศึกษา, แนวทางการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this study aimed to explore the current situations and to find out strategies for the academic administration of co-educational networking schools held in the Office of Chiangrai Primary Educational Services Area 3. For research methodology, a questionnaire and an interview checklist were both conducted with one hundred seventy-six school administrators, and supervisors of academic division. The data were statistically analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The findings of the study revealed that all the twelve aspects of the co-educational networking schools' academic administration held in the Office of Chiangrai Primary Educational Services Area 3 were mostly observed. The on-going strategies for their academic administration were suggested that the co-educational networking schools' appointment for their program committee's curriculum administration should be set up, teachers' peer-assisted development and online databases through knowledge-sharing should be both facilitated, criteria for learning evaluation and well-organized credit-transferring management should be set up, the applications of research process to solving their education-related problems should be implemented, the school representatives' participation in constructing instructional media and innovations should be performed for their students' effective instructional management, their on-site interdepartmental supervision should be provided,

their additional seminars and the establishment of guidance and counseling service centers in academic collaboration with other co-educational networking schools, the establishment of educational quality assessment committee should be provided, the contribution of academic networks with other co-educational schools and communities should be supported, the co-educational schools' roles in their membership with other co-educational schools and educational institutions should be performed for their academic excellence, the co-educational networking schools' well-organized information technological management together with the other educational institutions' academic dissemination for learners and educational organizations should be needed.

KEYWORDS : Situation of Academic Administration, School network, Strategies for Academic administration

บทนำ

“เครือข่าย” ต่าง ๆ ที่ระบบการศึกษาประเทศไทยดำเนินการอยู่ ดำเนินงานโดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งจะมีหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางกำหนดขึ้นและสั่งการให้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หากวิเคราะห์ในเชิงระบบเครือข่ายในสถานศึกษา อาจเชื่อมโยงกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การบริหารระบบเครือข่ายของโรงเรียนคือแนวคิดและกระบวนการทัศน์ใหม่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ กำกับติดตามประเมินผล อย่างเป็นระบบซึ่งจะส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้ทรัพยากรการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทยด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ในการ

พัฒนาสถานศึกษาโดยองค์รวม โดยเฉพาะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดกับนักเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

การปฏิรูปการศึกษาและการกระจายอำนาจการศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้นเป็นหัวใจหรือหลักสำคัญสำหรับการบริหารที่กระจายอำนาจสู่สถานศึกษา การบริหารแบบร่วมมือหรือการมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมากในบรรดานักบริหารวงการต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ออกระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ว่าด้วยกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา 2554 เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาระดับกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาได้ส่งเสริม

การพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครั้งที่ 4/2554 เมื่อวันที่ 29 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 ในการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยรวมสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ภายในเขตท้องที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกันตามสภาพภูมิศาสตร์เข้าด้วยกันเพื่อเป็นเครือข่ายทางการศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือและร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้ออกประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เรื่อง กำหนดรายชื่อกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาและรายชื่อโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาประกาศเมื่อวันที่ 29 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 ประกอบไปด้วยกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่สังกัดภาครัฐจำนวนทั้งสิ้น 19 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา จำนวน 153 โรงเรียน และกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่สังกัดภาคเอกชน 1 กลุ่มเครือข่าย จำนวน 38 โรงเรียน

สำหรับอุปสรรคในการดำเนินการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการบริหารระบบเครือข่ายของประเทศไทยมีหลายประการ เช่น การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาและวัฒนธรรม ประเพณีของคนไทยในอดีต ที่มีความเคารพนับถือสถาบัน ทำให้ไม่กล้าแสดงออกในการที่จะแสดงความคิดเห็น ประการสำคัญระบบกลไกของรัฐบาลยังไม่มีชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของเครือข่ายต่าง ๆ อย่างเป็นรูปแบบ ระบบเครือข่ายยังขาดความชัดเจน

ในการปฏิบัติ บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 เครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นมีความหลากหลายและอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ซึ่งอาจเป็นปัญหาเกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา เกิดช่องว่างระหว่างสถานศึกษาที่มีโอกาสต่างกัน อีกทั้งกฎระเบียบของรัฐยังเป็นอุปสรรคต่อการที่เครือข่ายต่าง ๆ ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ จึงเป็นประเด็นท้าทายที่น่าสนใจว่าการบริหารงานวิชาการ โดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นอย่างไร

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เครือข่ายในการะงานวิชาการ 12 ข้อ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวทางการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เพื่อผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา

1. ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรในการศึกษา ได้แก่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ใน 5 อำเภอ จำนวน 153 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551) ซึ่งกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้แบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน โดยการจำแนกตามอำเภอ ทั้ง 5 อำเภอ คือ อำเภอแม่จัน ได้ 50 คน อำเภอแม่สาย ได้ 40 คน อำเภอเชียงแสน 36 คน อำเภอแม่ฟ้าหลวง 35 คน และอำเภอดอยหลวง 15 คน และการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก (1-200 คน) จำนวน 36 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง (201 – 600 คน) จำนวน 43 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่

(601 – 1500 คน) จำนวน 7 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 176 คน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา 88 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา 88 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสารพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขอบข่ายงานวิชาการ 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล

ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ
- 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage : %)

ตอนที่ 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานวิชาการ โดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในขอบข่ายงานวิชาการ 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ 10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

12) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติซึ่งกำหนดการแปลผลค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ 5 ระดับ (Best & Kahn, 1993)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 โรงเรียน จากทั้งหมด 88 โรงเรียน โดยเลือกจากโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในรอบที่ 3 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี และเป็นที่ตั้งของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่อยู่ในอำเภอแม่สาย 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านด้ายเทพกาญจนาอุบลรัตน์ โรงเรียนที่อยู่ในอำเภอแม่จัน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนสันทราย (พรหมณีวิทยา) และโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอแม่ฟ้าหลวง 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านสันติคีรี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่มีการเตรียมการ มีแผนการสัมภาษณ์และการบริหารการสัมภาษณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า

การสัมภาษณ์เป็นมาตรฐานและเป็นทางการ ผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบคำถามเดียวกัน และถามคำถามก่อนหลังเรียงตามลำดับเหมือนกัน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญจากแบบสัมภาษณ์ จากนั้นนำผลไปวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ต่อไป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ เน้นการนิเทศร่วมมือช่วยกันแบบกัลยาณมิตร

3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียน

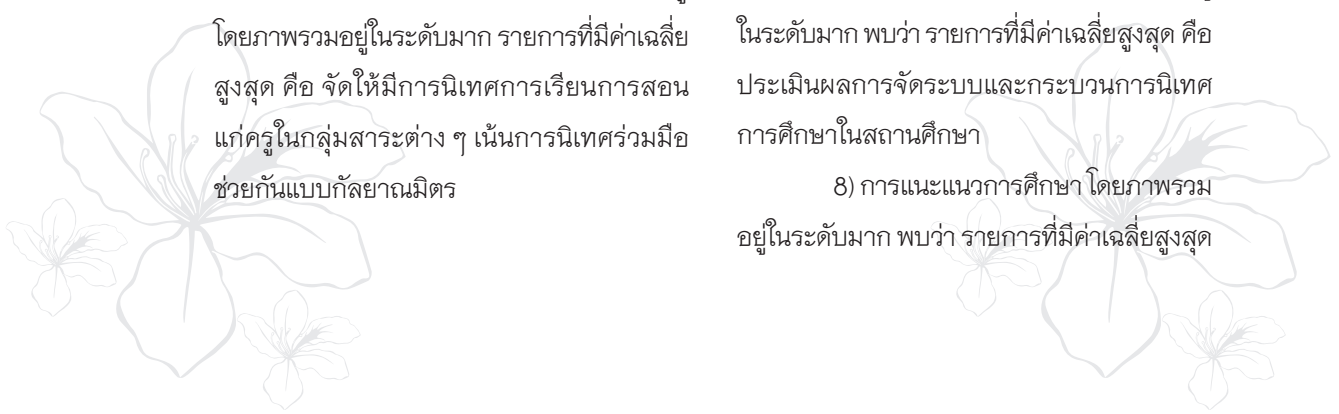
4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ศึกษาวิเคราะห์วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ส่งเสริมแนวครุศึกษา วิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทุกข้อ

5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สรรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

7) การนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

8) การแนะแนวการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10) การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้ความรู้ ส่งเสริมความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

12) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการ

**มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3**

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายควรส่งเสริมโรงเรียนให้สร้างหลักสูตรที่หลากหลายสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทภายในชุมชน โดยเครือข่ายต้องกำหนดให้โรงเรียนมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน

2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กลุ่มเครือข่ายต้องส่งเสริมครูโดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการออกแบบการเรียนรู้ในระดับกลุ่มเครือข่ายพัฒนาครูแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เผยแพร่ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้แก่เพื่อนครู ในรูปแบบการ Bench Mark และสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบระบบออนไลน์ภายในกลุ่มเครือข่าย

3) ด้านการวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน กลุ่มเครือข่ายต้องมีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีการส่งเสริมการทำแผนการวัดผล ประเมินผลของกลุ่มเครือข่ายสามารถให้โรงเรียนในกลุ่มนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้

4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา กลุ่มเครือข่ายต้องสำรวจ รวบรวม วิเคราะห์ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม มีการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษานำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาทั้งในลักษณะคณะวิจัยของกลุ่มเครือข่าย และคณะวิจัยของโรงเรียน

5) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กลุ่มเครือข่ายประสานความร่วมมือโรงเรียนในกลุ่มให้ส่งตัวแทนในการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและจัดเก็บเป็นระบบสารสนเทศของกลุ่มเพื่อขยายผล ส่งเสริมให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายนำสื่อที่สร้างไปใช้กับนักเรียนในโรงเรียน

6) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กลุ่มเครือข่ายจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในและนอกโรงเรียน ให้โรงเรียนในกลุ่มได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มเครือข่ายร่วมกัน

7) ด้านการนิเทศการศึกษา กลุ่มเครือข่ายต้องส่งเสริมให้มีการนิเทศระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม มีการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ และปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ

8) ด้านการแนะแนวการศึกษาควรจัดเวทีสัมมนาทางวิชาการในกลุ่มเครือข่ายเพื่อประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนว รวมทั้งต้องตั้งศูนย์แนะแนวทางการศึกษาระดับกลุ่มเครือข่าย

9) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายต้องจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ออกติดตาม ประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

10) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องส่งเสริมให้โรงเรียนศึกษาสภาพความต้องการของชุมชนในด้าน การขอรับบริการทางวิชาการจากโรงเรียน

สร้างเครือข่ายวิชาการโรงเรียนและชุมชนที่เข้มแข็ง

11) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ประสานขอความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนางานกับกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพในการพัฒนางานที่เป็นเลิศ (Best Practice) และ

12) ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องบริหารสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ มีการเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับบุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่สนใจในการเรียนรู้ และเป็นศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในเครือข่ายกับบุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่มีความต้องการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนในกลุ่ม

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาคำสัมภาษณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ โดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก สมชาย ชูเลิศ

(2553) พบว่า โดยรวมสภาพการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียนโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ เน้นการนิเทศร่วมมือช่วยกันแบบกัลยาณมิตร วราภรณ์ อริยชนพล (2552) พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ มีการนิเทศและส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ที่พบว่า สภาพภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก วราภรณ์ อริยชนพล (2552) พบว่า รายการที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน โดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริง

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก อัจฉรา ปินดาวงศ์ (2552) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก กาญจนา อีมาธนันท์ (2555) พบว่า รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหาร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการผลิต และใช้สื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยีใหม่ทุกปีการศึกษา

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก วราภรณ์ อริยชนพล (2552) พบว่า รายชื่อค่าเฉลี่ยมาก คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

การนิเทศการศึกษา ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประทีป ขออ่อนกลาง (2551) พบว่า การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีการรายงานผลการนิเทศให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และมีการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

การแนะแนวการศึกษา ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก วารินทร์ บุญเชิด (2549) พบว่า สภาพการแนะแนวทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการประเมินผลการดำเนินการจัดบริการแนะแนวในทุกบริการไว้อย่างชัดเจนและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบริการติดตามและประเมินผล

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก วราภรณ์ อริยชนพล (2552) พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ที่พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานของการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) กล่าวว่า ในการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางวิชาการนั้นควรดำเนินการเสริมความรู้และประสบการณ์ให้

กับชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันทางสังคมอื่น และสนับสนุนช่วยเหลือ ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง

การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ที่พบว่าสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก วีระ สุกดีคำ (2552) พบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประสานความร่วมมือในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนาวิชาการระหว่างสถานศึกษาและองค์กรอื่น มีการประสานความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อพัฒนา งานวิชาการระหว่างสถานศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาวิชาการ

การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อัจฉรา ปินดาวงศ์ (2552) พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

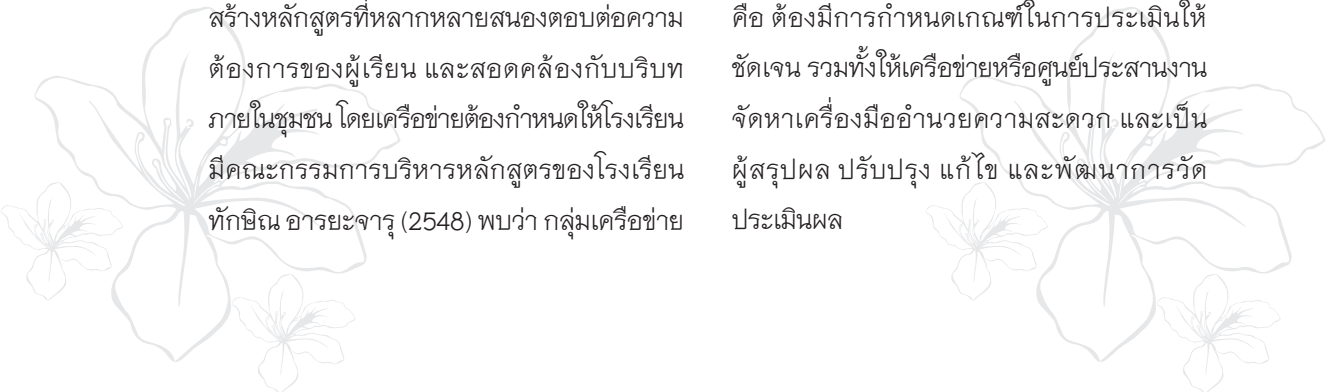
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยการใช้เครือข่ายของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายควรส่งเสริมโรงเรียนให้สร้างหลักสูตรที่หลากหลายสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทภายในชุมชน โดยเครือข่ายต้องกำหนดให้โรงเรียนมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน ทักษิณ อารยะจารุ (2548) พบว่า กลุ่มเครือข่าย

ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและหน่วยงานระดับเหนือควรช่วยเหลือในการตรวจสอบหลักสูตร

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องส่งเสริมครูโดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เทคนิคการออกแบบการเรียนรู้ในระดับ กลุ่มเครือข่าย พัฒนาครูแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เผยแพร่ถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้แก่เพื่อนครู ในรูปแบบการ Bench Mark และสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบระบบออนไลน์ ภายในกลุ่มเครือข่าย สมชาย ประเสริฐชัย (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดีในระบบออนไลน์ คือเทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) ช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึง ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่าย สะดวกขึ้น รวมถึงสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ช่วยให้ สามารถประสานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดอุปสรรคในเรื่องของระยะทาง

การวัด ประเมินผล และเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องมีการ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีการส่งเสริมการทำ แผนการวัดผล ประเมินผลของกลุ่มเครือข่าย มลตบ อินทร์ฉาย (2551) พบว่า แนวทางการ พัฒนาด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนหนึ่ง คือ ต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้ ชัดเจน รวมทั้งให้เครือข่ายหรือศูนย์ประสานงาน จัดหาเครื่องมืออำนวยความสะดวก และเป็น ผู้สรุปผล ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการวัด ประเมินผล

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องสำรวจ รวบรวม วิเคราะห์ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม มีการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษานำกระบวนการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาทั้งในลักษณะคณะวิจัยของกลุ่มเครือข่าย และคณะวิจัยของโรงเรียน

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องสำรวจ ความต้องการการใช้และพัฒนาสื่อของครู ในกลุ่ม ประสานความร่วมมือโรงเรียนในกลุ่ม ให้ส่งตัวแทนในการจัดทำสื่อ นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ และจัดเก็บเป็นระบบสารสนเทศ ของกลุ่มเพื่อขยายผล ส่งเสริมให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายนำสื่อที่สร้างไปใช้กับนักเรียน ในโรงเรียน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ที่พบว่า กลุ่ม เครือข่ายต้องสำรวจและจัดทำเอกสารทะเบียน แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในและนอก โรงเรียน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้กับโรงเรียนในกลุ่มได้เข้าไปศึกษา เรียนรู้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่นในกลุ่มเครือข่ายร่วมกัน มณีนีรัตน์ ปานจันทร์ (2553) กล่าวว่า หลักการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในชุมชนต้องมีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และ ขอบเขตที่ชัดเจน โรงเรียนหรือกลุ่มเครือข่าย ต้องส่งเสริมสนับสนุนการใช้ แหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยเน้น นักเรียนเป็นสำคัญ

การนิเทศการศึกษาที่พบว่า กลุ่มเครือข่าย ต้องส่งเสริมให้มีการนิเทศระหว่างโรงเรียน ภายในกลุ่ม มีการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ และ ปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านวิชาการ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ โรงเรียนในกลุ่มมีการนำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ต้นแบบในกลุ่มมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ในการยกระดับ คุณภาพการศึกษาของกลุ่ม

การแนะแนวการศึกษา ที่พบว่า ควรจัด เวทีสัมมนาทางวิชาการในกลุ่มเครือข่ายเพื่อ ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนว รวมทั้งต้องตั้ง ศูนย์แนะแนวทางการศึกษาระดับกลุ่มเครือข่าย ซึ่งการแนะแนวทางการศึกษานั้นจะเป็นการ มุ่งพัฒนาความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียนทุกด้าน ทั้งการเรียน พฤติกรรม และ การอยู่ร่วมกันในสังคม รวมทั้งการศึกษาต่อ

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้อง จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ออกติดตาม ประเมินการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการประเมิน คุณภาพกลุ่มเครือข่ายออกประเมินอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ ชุมชนที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องส่งเสริมให้ โรงเรียนศึกษาสภาพ ความต้องการของชุมชนใน ด้านการขอรับบริการทางวิชาการจากโรงเรียน โดยจัดทำแนวทางการให้บริการความรู้และ

ส่งเสริมทางวิชาการแก่ชุมชน สร้างเครือข่าย วิชาการโรงเรียนและชุมชนที่เข้มแข็ง สุเทพ ทองประดิษฐ์ (2554) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษา ที่ยั่งยืนต้องยึดหลัก 3 ประการ คือ ประการที่ หนึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต (Education for All) ประการที่สอง คือ ประชาชนทุกคน มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา (All for Education) มิใช่ เฉพาะรัฐที่จัดการศึกษา แต่ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และสถาบันสังคม ส่วนประการที่สามคือ ให้มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็น ไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องแสดงศักยภาพ ในการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการ โดยกลุ่มต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ ประสาน ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย พัฒนางานกับกลุ่มเครือข่าย โรงเรียน หรือ หน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพในการพัฒนางาน ที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อให้โรงเรียนใน กลุ่มเครือข่ายนั้น ๆ ได้ร่วมพัฒนาตนเองจาก การศึกษา คูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียน หรือกลุ่มเครือข่ายที่เป็นเลิศ และการส่งเสริม และสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ที่พบว่า กลุ่มเครือข่ายต้องบริหารสารสนเทศให้ เกิดประโยชน์ มีการเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับ บุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่สนใจในการเรียน

รู้และเป็นศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนใน เครือข่ายกับบุคคล องค์กร หน่วยงานอื่นที่มี ความต้องการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ โรงเรียนในกลุ่ม อัจฉรา ปินตวงศ์ (2552) ที่พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน จะต้องสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน ควรวางแผนการจัด ระบบการบริหารข้อมูล ข่าวสารทางด้านวิชาการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนด้วย ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารทางการ ศึกษาผ่านสื่อประเภทต่าง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนสามารถนำผลการวิจัย แนวทางการดำเนินงานวิชาการไปประยุกต์ ใช้ได้ โดยพิจารณาในส่วนของบทบาทหน้าที่ของ โรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะใน เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวิจัย ทางการศึกษาภายในโรงเรียน
2. ในการนำผลการวิจัยจากแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของ สถานศึกษาไปประยุกต์ใช้ กลุ่มเครือข่ายควรมีการศึกษาบริบทของตนเอง ประชุมเตรียม ความพร้อม สร้างความเข้าใจ และสร้างความ ตระหนักให้กับโรงเรียนในกลุ่มเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละ เขตพื้นที่ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้เครือข่ายของสถานศึกษา ไปเป็น แนวทางในการพัฒนากลุ่มเครือข่ายเพื่อ

ส่งเสริมศักยภาพด้านการบริหารวิชาการภายใน
เขตพื้นที่การศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตประชากร
และกลุ่มตัวอย่างให้กว้างมากขึ้น เช่น ศึกษา
ทั้งสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา
เชียงราย ทั้ง 4 เขต ศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาทั้งภาคเหนือ หรือศึกษาเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้
ทราบสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้กลุ่ม
เครือข่าย และยังได้แนวทางในการพัฒนาการ
บริหารงานวิชาการโดยใช้ กลุ่ม เครือข่าย
ของสถานศึกษาที่หลากหลายยิ่งขึ้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบความ
แตกต่างระหว่างสภาพและแนวทางการบริหาร
งานวิชาการโดยใช้เครือข่ายสถานศึกษาใน
สภาพบริบทของกลุ่มเครือข่ายที่แตกต่างกัน
หรือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่ที่มีการบริหาร
งานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายที่มีความแตกต่าง
กัน

3. งานวิจัยฉบับนี้เป็นแค่แนวทางการ
บริหารงานวิชาการโดยใช้เครือข่ายของสถาน
ศึกษา ควรมีการทดลองนำแนวทางที่ได้ไปใช้
ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาหนึ่งภาคเรียนหรือ
หนึ่งปีการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบว่าผลการวิจัย
ที่ได้นั้นมีผลที่ตรงกันหรือมีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ .
- กาญจนา อิมานันท์. (2555). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบ้านวาวี อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาเชียงราย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทักษิณ อารยะจารุ. (2548). การศึกษาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. กอฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์, 2551.
- ประทีป ขออ่อนกลาง. (2551). สภาพการณ์เทศบาลภายในโรงเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์.
- มณีรัตน์ ปานจันทร์. (2553). ผลของนโยบายการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีต่อการรับรู้และ
พฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน : การวิจัยแบบผสม.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มลดบ อินทร์ฉาย. (2551). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของ ศูนย์ประสานงานทางการศึกษาที่ 2 อำเภอหันคา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วราภรณ์ อริยชนพล. (2552). *การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงาน วิชาการ ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครราชสีมา.
- วารินทร์ บุญเชิด. (2549). *สภาพการบริหารงานการจัดบริการแนะแนวในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วีระ สุบัติคำ. (2552). *สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมชาย ชูเลิศ. (2553). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สมชาย ประเสริฐชัย. (2549). เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้. *ไมโครคอมพิวเตอร์*. 21 (215), 103-107.
- สุเทพ ทองประดิษฐ์. (2554). *เอกสารการบรรยายรายวิชาหลักและทฤษฎีการจัดการศึกษา สมัยใหม่*. นครพนม : คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- อัจฉรา ปินดาวงศ์. (2552). *การศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนใน จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in Education*. Boston: Allyn and Bacon.

